

Vaste planten zaaien als alternatief voor gras

Vaste planten zaaien in plaats van planten. Het is nog een experiment. Maar Jan Hein Moors, groenadviseur en vormgever van het bedrijf StadWaterLand, ging de uitdaging aan. Bij een proefproject in Elst werd afgelopen juli een mengsel van vaste planten in de vollegrond gezaaid. Mocht het zaaiconcept aanslaan, dan zal dit de reguliere vasteplantensector niet snel bijten, aldus Moors.

Tekst: Ellis Langen

Fotografie: StadWaterLand

“Een deel is opgekomen, maar een groot deel van het zaad zal pas in het voorjaar kiemen”, zegt Moors over het proefproject in Elst. Halverwege juli dit jaar werd bij de entree van Park Lingezegen op een oppervlakte van 1.500 m² onder extreem droge omstandigheden een mengsel van vaste planten gezaaid. Hij heeft het zaaiconcept ontwikkeld en uitgedacht samen met Jaap Sterk van Jaap Sterk Hydroseeding, een bedrijf dat met behulp van water en een draagstof Sedum aanbrengt op daken en veldbloemen op bijvoorbeeld taluds inzaait. Het idee om vaste planten (in combinatie met grassen) ook met deze techniek te zaaien, is gestoeld op een wens vanuit groenbeheerders. Moors legt uit: “Vroeger spendeerden gemeenten veel geld aan het maaien van gras. Tegenwoordig wil men verrijking door ander groen, maar dat mag niet veel kosten.” Het voordeel van vaste planten is dat ze anders dan bijvoorbeeld heesters in het openbaar groen slechts één keer per jaar gemaaid hoeven te worden. “Met vaste planten krijg je én een mooi en verzorgd groenbeeld én je hebt lagere beheerskosten. Twee vliegen in één klap. Het nadeel van vaste planten is dat ze in een p9 of p11 vrij kostbaar zijn, los van de eventuele kosten die nodig zijn voor de voorbereiding van de grond.”

Moors schat dat vaste planten aanplanten gemiddeld 20 tot 30 euro per vierkante meter kost. “Wil je dit op grote oppervlakten doen en op veel plekken in de stad, dan is het kostbaar.” Gemeenten zijn gezien hun budget daarom heel selectief op welke plekken ze dit doen, merkt hij. De kosten van vaste planten zaaien, zoals StadWaterLand heeft uitgevoerd in Elst, komt uit op ongeveer 8 euro per m².

TWEE LAGEN SPUITEN

De belangrijkste voorwaarde om het zaaien van vaste planten in de vollegrond te laten slagen is – behalve de geschikte vaste planten kiezen – een goede verdeling van het zaad. Vervolgens is het daarna natuurlijk belangrijk dat vogels het zaad niet opeten. Zaaien met de techniek hydroseeding voldoet aan beide voorwaarden. Bij hydroseeding wordt in twee keer een ‘blubberachtige laag’ aangebracht op de grond. Bij de eerste laag wordt een kokosvezel (Flexible Growth Medium) vermengd met water en het zadenmengsel. “Het voelt en ziet er een beetje uit als papier-maché”, zo verbeeldt Moors het. Deze substantie is vochthoudend en er zit ook een kleefmiddel in, waardoor het goed bindt aan de ondergrond. Eventueel kunnen er ook nog meststoffen bijgemengd worden. Een tweede keer eroverheen spuiten met alleen FGM is nodig zodat vogels het zaad niet wegpikken. Tevens werkt hydroseeding onkruidwerend van bovenaf. Onkruid van onderuit kan niet geweid worden, reden te meer om bij aanvang ‘schone’ grond te hebben. Het materiaal dat op de grond wordt gespoten, wordt in een machine

Borden informeren omwonenden over hydroseeding, de techniek waarmee de vaste planten worden gezaaid.

De zaden van de vaste planten worden vermengd met kokosvezel en water en over het perceel gespoten. Aan het mengsel is een groenblauwe kleurstof toegevoegd, zodat te zien is of de verdeling gelijkmatig gebeurt. Na twee weken verdwijnt de kleur.

op de vrachtwagen aangemaakt en gemengd. De gespoten substantie heeft een fel groenblauwe kleur. Dat is een toegevoegde kleurstof om te checken of de lagen gelijkmatig zijn verspoten. De kleur 'slijt' en is na zo'n twee weken niet meer te zien; de bruine kleur van het kokosvezel rest dan. Voor omwonenden is het belangrijk te weten wat er op de grond is gespoten en waarom het zo'n kleur heeft, zo trekt Moors lering uit het eerste project. "We kregen de vraag wat voor chemische stoffen er op de grond waren aangebracht en er was een melding binnengekomen van een ziek geworden hond, wat feitelijk niet kan. Het product is absoluut veilig, zo is gebleken uit verschillende tests."

Om mensen te informeren over het project is er een informatiebord geplaatst. De hydroseeding-lagen blijven ongeveer twee jaar 'houdbaar'. "Op die manier krijgen de zaden de tijd om te kiemen en uit te groeien." De proef in Elst wordt over een periode van twee jaar gemonitord. "In theorie moet het lukken wat we voor ogen hebben, maar nu de praktijk nog."

HET MENGSEL VAN VASTE PLANTEN

Moors heeft in samenspraak met Vreeken's Zaden een lijst van 36 vaste planten gemaakt die goed in de vollegrond kunnen worden gezaaid. Dit zijn allemaal soorten met kiemkrachtige moederplanten en dus geen bijzondere cultivars. Het gaat dan bijvoorbeeld om *Echinacea purpurea*, *Salvia*, *Campanula*, *Saponaria*, *Festuca* en *Stipa*. Uit de lijst wordt in overleg met de opdrachtgever het mengsel samengesteld. Moors: "Vaak hebben ze een bepaald doel voor ogen. Zo wil men bij het volgende project in Putten, van ongeveer 1.200 vierkante meter, vooral de wilde bijensoorten die daar voorkomen, behagen. Dan stem je het assortiment daarop af. Het doel is dan verbetering van de biodiversiteit."

Het zaaien van vaste planten geeft uiteindelijk een beeld dat het beste te vergelijken is met een zogenoemde prairie-

beplanting. Er ontstaat een rommelige, natuurlijke sfeer. "Het is meer toeval welke plant tot uiting komt en waar. De plantjes gaan in concurrentie met elkaar. Hierdoor blijven uiteindelijk alleen de planten over die zich goed voelen op die plek. Het beeld van hetzelfde vasteplantenmengsel kan dus veranderen per gebied en de omstandigheden." Het beoogde groenbeeld van deze methode denkt Moors in vijf tot tien jaar bereikt te hebben.

GEEN CONCURRENTIE

De groenadviseur ziet het zaaien van planten als een goed concept dat kan voorzien in vraag vanuit bijvoorbeeld gemeenten, bij de overgang van een natuurlijke naar een stedelijke omgeving, en van bijvoorbeeld woonzorggroepen en ziekenhuizen. "Maar het is pas economisch interessant bij grotere oppervlakten. De grootste kostenpost is de vrachtwagen. De minimale afname is 300 m², gezien de inhoud van de mengbak in de vrachtwagen."

Mocht de methode van vaste planten zaaien met hydroseeding een succes worden, dan ziet hij dit niet snel concurreren met de reguliere aanplant van vaste planten. "De oppervlakten die hiervoor geschikt zijn, worden met het planten van vaste planten al snel te duur. Het zaaien van vaste planten is eerder een alternatief voor gras of een bloemenmengsel."

Voor gemeenten die grond willen gaan verschrallen, is het concept eveneens niet geschikt; het vraagt naast een keer per jaar maaien in september of oktober ook een keer per jaar bemesting. Het nadeel van vaste planten zaaien is ook dat het niet meteen 'presentatieklaar' is. "Het duurt wel twee jaar, eer het een mooi beeld geeft." In het najaar zaaien is het meest logisch, maar als een opdrachtgever dat toch in het voorjaar wil, kunnen aan het zaadmengsel eenjarige planten worden toegevoegd. "Anders duurt het wel lang voor je iets moois kan zien." ♦